

Mintha nem is ő lett volna

Anyu a hajnali vonattal elment Pistához. Pista fekete arcú, fehér ember. Mérnök. Anyu szeretője. Titokban tartják.

Öt óra óta ébren vagyok, látom az egészet, ahogy anyu felöltözt, bepakolta kis táskáját, pénzt tett a bonbonier alá, cédulát, nekem, a lakáskulcs másodpéldányát letette a tükör alá, ahová szálamit, sajtot, tábla csokoládét, tejet és egy halom kiflit készített, nehogy elrohanjak evés nélkül.

Mikor már nem hallottam cipője kopogását a lépcsőn, kibújtam, elolvastam az üzenetet. „Fiaskám, a Nagymamihoz megyek, tudod néha el kell mennem rendet csinálni. Vigyázz magadra, már nagy fiú vagy.”

Tizenkét éves vagyok, hogy nagy ez, vagy sem, ok tudják, én nem. Összegyűrtem a papírt, és bedobtam a klozetba. Meghúztam a láncot. Fejemet nekitámasztottam a fehér falnak.

Megszámoltam a pénzt. Egy darabban volt, húsz forint. Mit kezdjek vele? Uszodabérletem van, kaja van itthon, ha takarékbába teszem, év végén vesz belőle anyu mondjuk egy kis szőnyeget.

— Neked is tetszik, ugye, kisfiám? Ááááh, minék nekem ez a húsz forint. Elköltöttem. Majd meglátjuk a nap folyamán. Zuhanyoztam.

Bekapcsoltam a magnót, egy hülyeség volt rajta, amit mi dumáltunk a rakparton egy este a barátommal a lányokról. Felhúztam a nadrágomat, felemás farmer, egyik szára fekete, a másik sárga. Röhögés. Nem szeretik látni. Mintha én szeretném a Pista bácsit. Hallgattam a magnót.

Lent a pincében megnéztem, él-e még a sovány macska. Él. Adhattam volna neki kiflit, de elfelejtettem hozni magammal, az egész ott van a tükör alatt, hozzá se nyúlok, csak lássa meg Anyu éjjel, majd ha beövakodik, már az előszobában leveszi cipőjét.

A macska pár nap múlva biztos, hogy megdöglik. Minek él ilyen bérházban egy magános macska, hogy került a pincébe? A barátom két hete ötvaros. Be-

van hintve porral. Az apja bérasztalos, vagyis a görénak melőzik. Anyja mindég otthon van, kévér, és mindig nevet, ha meglát.

— Palcsihé, rikoltja, és tokája szeliden pihen kebelén.

(Ezt a hasonlatot Anatole France A VÖRÖS LILÍOM című unalmas regényéből olvastam. Azt mondta Anyu, hogy valamikor ezt meg kellett gyónni, aki elől-vasta, mert egy olyan nő van benne, aki félrelép. Vén szivarhoz erőltették a nőt, csoda, hogy kétszer is szerzett magának pasit? Azt nem értettem, hogy a nőt miért bántja a végzet. Hiszen a vén férj semmire se volt jó. Anyu férje, az én apám, pedig egészen más ember.)

— Palcsihé, hunmáskázmá? Ismételte a barátom anyja, és én szépen kint az utcán megvártam, hogy kijöjjön Pali. Ugyanis az ő apja valami miatt nem szövetkezeti tag, se nem önálló iparos. Miket kevernek a felnőttek, az kész lila tészta.

— Hullik már rólad a var, viaszaltam szegényt; nem hullott, inkább itt-ott vérzett is. Mosdott, talán azért.

— Gyere, nézzük meg a pecálokat, indítványoztam.

A barátom lehajolt, és felémelt egy korához túl nagy követ, és belezúdította a vízbe, a pecálok közé. A drága botok madzaga elcsúszott, néhány bot is, meg csudamód cifra külföldi bögre. Amiben nem volt egy snicig se. Gumicsizmában ültek, meg pipáltak. Aztán a kő után ordítottak, de mi elszaladtunk.

Közben felszáradtak könnyeim. Remélem, nem vette észre a barátom.

Elmentünk a Bartók téri játékbunkerekbe. Itt legjobban lehet elveszni. Annyi az idegen srác, hogy minden mindegy. Hintáztunk, én kitáztam a számát, a fülem mindég bedugult. Leszálltunk.

A barátomnak volt egy kis tömör labdája, az anyja azt mondta, ez egy régi „kupiter” labda. Csudamód gumiból volt, pattogott. Fekete volt és rücskös a sok strapától. A hálók közt focitunk is, két lánnyal meg egy cigány-srácgal: ez a srác olyan szelíd volt eleinte, hogy azt hittük, két hete nem evett. De ahogy mindig kicseleztük a barátommal, nekünk jött. Vagyis elszaladtunk. Mi nem vagyunk a barátommal verekedősek, bár azt hiszem, nem ártana megpróbálni. Egyszer úgys belekerül az ember, és semmit se tud a bunyó szabályairól. Be fogok iratkozni a dzsúdóra. Ezt meg is beszéltük, ahogy ballagtunk a Nagykörúton. Találkoztam az apámmal.

Állt egy öreg Rábánál, egyedül. Támasztotta a hűtőt. Reggelizett. Szalonna, kenyér, zöldpaprika. Minden foga megvan az apámnak. Harsogva rágta a paprikákat, erről is megismerném, ha behunynám a szememet, akkor is. Akárhogy csámcsognának mindenféle keskenyfejúk, az a Pista. Ha ott lett volna, beültem vol-

na a Rábába, megmondtam volna Apámmak, hajtsón rá.

A barátom eloldalgott a ház mellé, én is behúztam nyakamat, de ez olyan rossz volt, mintha engem gyanúsítottak volna valami lopással. Láttam, hogy a régi munkaruhája van. Van ott egy sötét folt a bal szárán, én öntöttem le kávéval.

— Gyere csak ide, mondta Apám. Még evett kicsit, letette a bicskát a kis terítőre. — Csavarogsz?

Csak bámultam. Már miért csavarognék? Ez egy város, és az ember sétál benne. Hallgattam.

— Sovány vagy öcskös. Egyél, ez a fő szabály. Levágott egy darab szalonnát, rátette falat kenyérre, befedte csiknyi paprikával. — Kapd be. Tudta, hogy finnyás kölyöknek nevelt az anyám, és nem szeretem a szalonnát. Gúnyosan nézett. Bekaptam. Láthatólag jól megrágtam és esküszöm, hogy életemben először, éreztem, hogy a szalonna jó étel. Apám nevetett. Felült a helyére. Lenézett.

Ha akarod, kiviszlek a szőlőbe. Nemet ráztam a fejemmel. Az a szőlő egy kis telek, pár tőke, meg egy régi parasztház, rogyik össze. Ott lakik most apám a Rózával. A Róza miatt nem mehettem. Elrobogott. Nem is in-tett. Mintha nem is az előbb adott volna enni, az apám. Barátom előre lépett, hozzám.

Rekedten mondta, hangja indulatos volt. — Gyere. Nincs mit nézni rajtuk. Hallgatva szedtük patáinkat. Később megfogta kakaromat. — Ha akarod, neked adom a kupiterlabdámat. Nevettem.

— Van húsz forintom. Megveszem. Itt a pénz látod?

A barátom fintorgott. Visszadugta a labdát nadrágzsebébe.

Valahogy nem voltam igazságos akkor. Tudtam. Miért van az, hogy az ember a barátját bántja meg, ha ő maga van a pácbán? Hiszen én úgy járok a világban, mint egy úrtas. A szálamik a tükör előtt szeletenként sárgul-

nak. Oxidálódnak. Már éhesek voltunk, dél felé járt, bekutyagoltunk a belvárosba, és flegmán bementünk a Boszorkánykonyhába. Áteveztünk a pálinkabúzon, rendeltünk egy-egy adag kolbászt. A barátom négy forinttal járult hozzá. Az igazság az, hogy be se akart jönni. Náluk főznek, mondták, marhapörkölt lesz, sós uborkával, és krumplival. De belökdöstem.

Aztán kint a járdán mérlegre álltunk, és megmértük magunkat. Én 48 kg voltam, a barátom 50 kg. Ez kicsit bántott.

Elváltunk, magam maradtam. Leültem a téren egy székre, csupa öregek voltak ott, ismertem már őket évek óta. Iszonyú régen élhetnek. És beszéltek, beszéltek, hiába fültem, egy szavukat sem értettem. Az ember itt kint elálmosodik. Hogy nem alszanak ezek? Elhatároztam, hogy mégis hazamegyek. Mit tehetek?

Otthon felnyitottam a szekretert, kihúztam a titkos rekeszt, amit csak anyu ismer, és a fogamzásgátló szereit mind kivettem, lementem a kapu alá, és bedobtam a kukába, kicsit meg is kevertem a kuka tartalmát. Mocskos lettem.

Megfürdöttem, sokáig aludtam. Azt álmodtam, hogy anyu fehér ruhában könyörög és én azt hajtogatam, hogy miért tiszteljelek, aput se lehet tisztelni, nem igaz?

Anyu sírt, aztán dühöngött és kilökött a lépcsőházba. Nem tudta, hogy én mennyire sajnálom őt, hogy mennyire szeretném tisztelni. És akkor elment, üres lett a szoba, bútor se lett benne és sokan kérdezték, ki ez a gyerek, mit keres ebben az idegen lakásban? És akkor elszaladtam, szaladtam, szaladtam, majd a beleimre tapostam igyekezetemben. Reggel egészen tisztán éreztem, hogy ezt álmodtam.

Anyu szépen aludt, pedig már fél hét volt. Néztam, néztam, torkomat valami szorongatta. Mintha nem is ő utazott volna el tegnap.

VINCZE ANDRÁS

Egy fenyőfa halá- lára

A régi házat ledöntötték, téglát, cserepeit, gerendázatát elhordták már innen, jóformán csak törmelék és egy nagy halom vályogtégla maradt itt, amit hajdan becsempésztek a sorok közé. Szomorú kép ez így, első pillantásra. Meghalt egy ház, ahol talán nemzedékeken át örömkö, bánatok fakadtak, ahol gyerekek születtek, s ahonnan öregek mentek ki a temetőbe. A fákat is kivágták már a régi kertben, nem várhatták meg velük az ősz, hogy az idei termést betakaríthassák. Nincs már kerítés, közterületnek számít az is, ahol egy sudár lucfenyő is utolsó perceit éli.

Az emberek lemetszették már az alsó ágakat, hogy jobban hozzáférjenek a fűrésszel, és csak állnak, állnak, szinte hallom, hogy a szívükből fakadó mondatokkal búcsúzkodnak a fától. Mintha a fűréstartó nem merné vállalni a kegyetlen műveletet. Ez lehet hármuk között a legfiatalabb. Talán apa és két fia viaskodik itt most az emlékekkel, talán ők ültették valamikor, kis karácsonyfa korában.

Aztán leterdel a két fiú, oda-illesztik a fűrést a tizenöt centiméter vastagságú törzshöz. Közel vagyok hozzájuk, látom, milyen keservesen, nehezen tudják elkezdni a kegyetlen műveletet. Ugrál a fűrés, megállnak vele, aztán arrébb helyezik a fogakat, és újra kezdik. Arra gondolok, a fa biztosan érzi már, hogy vége az életének. Nedves, gyantás húsában nagyon lassan halad a fűrés, de az is lehet, hogy a fiúk gyengék, képtelenek teljes erőbevetéssel pusztítani. Az apa pedig csak áll, hol őket, hol a fát nézi, tetőtől talpig. Lehet, hogy húsz esztendővel fiatalabbnak látja magát a kis fa alatt, és itt áll mellette mama is, szép ünneplőben, kipirult örömmel.

A fűrés elég gyorsan végez, a pusztítás sohasem igényel nagy időt. Talán öt gyászos perc cammog el, és a fa meghalt. Elterül a feldúlt terepen, port se nagyon csap, csak a fűlevelei sírnak fojtott hangon.

ORMOS GERŐ

Kiss
Dénes

A fütty erde- jében

Őz vagy a füttyező erdejében
A csöndnek puha zöld mohák
Az álom alusza itt ébren
árnyékaink virradatát

Mosoly sarlózza a réten
hervadt virágok illatát
Majd várj a füttyök erdejében
hol gombák nőnek és koponyák

Megtalálod suta futásod
arcodra kék kés fény nyilall
Táncolnak édes hasonmások
lobog a kukoricahaj

Tej illatába öltözik be
a kolompász az ég alatt
Kavics szőnyegét terítve
fákat vakol az alkonyat

Őz vagy a füttyező erdejében
A csöndek békaszős mohák
Dülög a hold a kútkeréken
... valami csobban odaát

